

Би-би-сига айтаман: "Туркиядан Сурияга жиҳодга бораётган ўзбеклар жуда кўп"

Сўнги янгилашни 11 апрел 2014 - 11:20 GMT



Би-би-си билан суҳбатлашган асли андижонлик, ҳозирда Туркияда бўлган, исми сир қолишини сўраган аёлнинг айтишича, айти пайтда Туркиядаги ўзбеклар орасидан Сурияга жиҳодга кетаётганлар сони ошиб бормоқда.

"Уларнинг аксарияти Қашқадарё, Сурхондарё, Андижон, Хоразмдан, яна кўплари Россиядан қочиб бу ерга келганлар. Жиҳодга кетадиганлар кўп, фақат қоринни ўйлаб кетадиганлари ҳам бор. Мен кўрганларим ҳаммаси ўзбеклар. Елғиз хотинлар кўп. Эрларини жанга жўнатган", дейди андижонлик қочқин.

"Мени Туркиядаги қочқў ўзбекларнинг аҳволи қийнамоқда. Чидай олмаяпман. Ҳеч чидай олмайман, ҳар кун йиғлайман. Бир нон уюғи ерга тушса, уни босмай авайлаймиз аммо ўзбеклар бу қадар сочилиб кетган, дея ўйламаган едим", деб айтади шунингдек аёл.

Ундаги маълумотларга кўра, айти пайтда Қайнарйи деган жойда 100 та Ўзбек оиласи бор. Султанбейлида 80 та. Аммо уларнинг аҳволи оғир. Ҳар бир ўзбекда уладан етти-саккизтагача бола бор. Уларни ҳеч ким ишга олмайди.

"Ҳеч бирининг болалари ўймайди. Шу қадар аҳволлари оғирки, турклар бир бурда нон берса ейди, қийин жуда. Эркаларини ҳаммасини Сурия ва Ироққа жиҳодга жўнатишмоқда. Уша ерларда кўплари қирилиб ўлиб кетяпти. Лекин улар кетишга рози, кўплари кўнгилли бўлиб кетмоқда, бир хиллари мажбурликдан. Ўзбекистонга қайтай деса, у ерда ўлим кутяпти уларни, диндорлиги учун қочиб чиққан. Аёлларининг кўпларида иккитадан чақалоқ қолган, эрсиз қолган бу хотинларни бошқариш ҳам қийин. Баъзи эркаларнинг уч-тўртта хотини бор, ҳаммаси қолган, ўзлари жиҳодда".

Туркиядаги суҳбатдошнинг айтишича, Фейсбукда андижонлик Абдуллоҳ Бужрий исмли шахс ўзбек ва тожикларни Сурияга жўнатиш билан шуғулланади. Абдулло Бужрийнинг ўзи Покистонда бўлиб қайтгани айтилади.

Бу ерда "Ўзбеклар дарнағи" отли ташкилотлар бор. Уша ташкилот ёрдам беради келган ўзбекларга.

Андижонлик қочқинга кўра, ўзи намозхонлиги учун Ўзбекистонда оиласи билан доимий таъқиблар остида яшаган. Бироқ ўпан йил ўрталарида Ўзбекистондан қочиб чиқишга мажбур бўлган.

"Қамалиш эҳтимолим 90 фоиз бўлиб қолгач, ҳовли ва машинани сотиб, минг долларга Овир урдириб Хитойга тижорат учун чиқяпман, дея қочишга улгурдим. Ҳозир Истанбулдамиз, аҳволимиз яхши. Ҳўжайиним биз кетгандан сўнг декабр ойида вафот этибдилар. Оғир касал эди, қамоқда қийналган эди. Болалар ва ўзининг хавфсизлигининг учун кет, мени буларим бўлди, дегандила. Учоққа чиқиб кўтарилганидан сўнг "талок" дедилар. Кейин қайинсингим билан гаплашдим, бир ой ўтиб ҳўжайинимни вафот этганларини айтди", дейди аёл.

Андижонлик қочқин аёл ўзбеклар бор жойларни айланиб чиқганини, у ердаги ўзбек болаларнинг ҳаммаси саводсизлигидан даҳшатга тушганини айтади. "Болаларнинг бари саводсиз. Уларнинг орасида Қозоғистон ва Қирғизистондан ҳам келганларни кўрдим, дейди у. Бундай оилаларнинг кўли пул учун кетяпти жиҳодга".

Бир воқеа менга жуда катта таъсир қилди, дея кўрганларидан сўзлайди яна у.

Ҳатто баъзилари шифкорларни ва ўқитувчиларни ҳам кофирлар деб билади. Муслмонлар болаларини кофирларга кўрсатмайди ёки, кофирларга ўқитмайди, деб ўйда олиб ўтиришади.

"Бир кун бир қизча билан гаплашиб қолдим. Бир кўзи кўр.

Кўзини нима қилди десам бир йил аввал укамни кўли кириб кетган эди кейин дадамга дўхтирга олиб боринг десам олиб бормади, бир йилдан сўнг кўзим кўрмай қолди дейди.

Мендан у қиз "ҳозир феврал ойими?"- деб сўради.- йўқ, ҳозир ноябр ойи, дедим. У бўлса мен фақат феврал ойини биламан чунки феврал ойида туғилганман дейди. Мактабга борганинда ҳамма оиларнинг номини билардинг, десам "мактабда ўқитувчилар ой номларини ўргатадими?" дейди. - Дадам ўқитувчилар ҳам кофирдир, уларга муслмонлар болаларини бермайди дейди. Жуда ачиндим. Закий қиз ўқишни истайди, аммо жоҳил ота оналари ўқитмайди. Неча кун бу қизни ўйлаб ухлай олмадим".

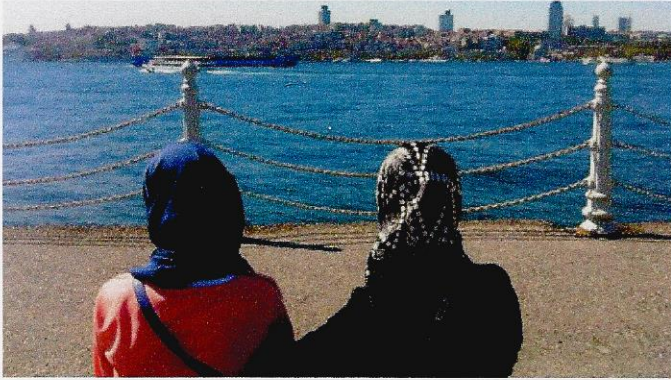
Динни шу тарзда тушунадиганлар ўзиниям, болалариниям бахтсиз, саводсиз қилади. Мен ўйлайман улар динни ҳам тузук билмас керак.

Бир кун иккитасининг суҳбатини эшитиб қолдим. Янги келганига эскиси " тез қора чорбафга кир, кейин ишламасанг ҳам бўлади, деяпти. Бу ерда улар эҳсон ва йиғилган пуллар ҳисобига яшайдилар. Турклар уларни мужойирлар дея боқади. Мен ўзбеклар билан кўп гаплашмайман. Илк келганимда ҳамма ёқни кезиб чиқдим, ўзбекларни ўргандим. Ҳозир эса бир ойда бир кўрсам кўраман. Менинг асли отимни ҳам ҳеч бири билмайди".

"Кейин мен ишлайман. Улар ишлайдиганлар ва ўқийдиганлар билан унча алоқа қилмайди. Келганимдан бери ҳозиргача Суриядан жиҳоддан тирик қайтганларни эшитмадим. Кўзи ожиз бўлиб қолган қизчани ҳам бошқа учратмадим", деб ҳўқоя қилади Туркияда ўзбек қочқинларининг аҳволи ҳақида у.

Би-би-сига айтаман: "Туркиядан Сурияга жиҳодга бораётган ўзбеклар жуда кўп"

Сўнги янгилаш 11 апрел 2014 - 11:20 GMT



Би-би-си билан суҳбатлашган асли андижонлик, ҳозирда Туркияда бўлган, исми сир қолишни сўраган аёлнинг айтишича, ани пайтда Туркиядаги ўзбеклар орасидан Сурияга жиҳодга кетаётганлар сони ошиб бормоқда.

"Уларнинг аксарияти Қашқадарё, Сурхондарё, Андижон, Хоразмдан, яна кўллари Россиядан қочиб бу ерга келганлар. Жиҳодга кетадиганлар кўп, фақат қорини ўйлаб кетадиганлари ҳам бор. Мен кўрганларим ҳаммаси ўзбеклар. Ёлғиз хотинлар кўп. Эрларини жангга жўнатган", дейди андижонлик қочқин.

"Мени Туркиядаги қочқў ўзбекларнинг аҳволи қийнамоқда. Чидай олмаяпман. Ҳеч чидай олмайман, ҳар кун йиғлайман. Бир нон уюғи ерга тушса, уни босмай авайлаймиз аммо ўзбеклар бу қадар сочилиб кетган, дея ўйламаган едим", деб айтади шунингдек аёл.

Ундаги маълумотларга кўра, ани пайтда Қайнарийи деган жойда 100 та Ўзбек оиласи бор. Султанбейлида 80 та. Аммо уларнинг аҳволи оғир. Ҳар бир ўзбекда утадан етти-саккизтагача бола бор. Уларни ҳеч ким ишга олмайди.

"Ҳеч бирининг болалари ўқймайди. Шу қадар аҳволлари оғирки, турклар бир бурда нон берса ейди, қийин жуда. Эркакларини ҳаммасини Сурия ва Ироққа жиҳодга жўнатишмоқда. Ўша ерларда кўллари қирилиб ўлиб кетаяпти. Лекин улар кетишга рози, кўллари кўнгилли бўлиб кетмоқда, бир хиллари мажбурликдан. Ўзбекистонга қайтай деса, у ерда ўлим кутаяпти уларни, диндорлиги учун қочиб чиққан. Аёлларининг кўлларида иккитадан чақалоқ қолган, эрсиз қолган бу хотинларни бошқариш ҳам қийин. Баъзи эркакларнинг уч-тўртта хотини бор, ҳаммаси қолган, ўзлари жиҳодда".

Бу ерда "Ўзбеклар дарнағи" отли ташкилотлар бор. Ўша ташкилот ёрдам беради келган ўзбекларга.

Андижонлик қочқинга кўра, ўзи намозхонлиги учун Ўзбекистонда оиласи билан доимий таъқиблар остида яшаган. Бироқ ўтган йил ўрталарида Ўзбекистондан қочиб чиқишга мажбур бўлган.

"Қамалиш эҳтимомим 90 фоиз бўлиб қолгач, ҳовли ва машинами сотиб, минг долларга Овир урдириб Хитойга тижорат учун қияпман, дея қочишга улгурдим. Ҳозир Истанбулдамиз, аҳволимиз яхши. Хўжайиним биз кетгандан сўнг декабр ойида вафот этибдилар. Оғир касал эди, қамоқда қийналган эди. Болалар ва ўзининг ҳавфсизлигининг учун кет, мени бўларим бўлди, дегандила. Учқоққа чиқиб кўтарилганидан сўнг "талок" дедилар. Кейин қайнсинглим билан гаплашдим, бир ой ўтиб хўжайинимни вафот этганларини айтди", дейди аёл.

Андижонлик қочқин аёл ўзбеклар бор жойларни айланиб чиққанини, у ердаги ўзбек болаларнинг ҳаммаси саводсизлигидан даҳшатта тушганини айтади.

"Болаларнинг бари саводсиз. Уларнинг орасида Қозоғистон ва Қирғизистондан ҳам келганларни кўрдим, дейди у. Бундай оилаларнинг кўпи пул учун кетаяпти жиҳодга".

Бир воқеа менга жуда катта таъсир қилди, дея кўрганларидан сўзлайди яна у.

Ҳатто баъзилари шифокорларни ва ўқитувчиларни ҳам кофирлар деб билади. Мусулмонлар болаларини кофирларга кўрсатмайди ёки, кофирларга ўқитмайди, деб уйда олиб ўтиришади.

"Бир кун бир қизча билан гаплашиб қолдим. Бир кўзи кўр.

Кўзинга нима қилди десам бир йил аввал уамни кўли кириб кетган эди кейин дадамга дўхтирга олиб боринг десам олиб бормади, бир йилдан сўнг кўзим кўрмай қолди дейди.

Мендан у қиз "ҳозир феврал ойими?"- деб сўради.- йўқ, ҳозир ноябр ойи, дедим. У бўлса мен фақат феврал ойини биламан чунки феврал ойида туғилганман дейди. Мактабга борганинда ҳамма оиларнинг номини билардинг, десам "мактабда ўқитувчилар ой номларини ўргатадими?" дейди.- Дадам ўқитувчилар ҳам кофирдир, уларга мусулмонлар болаларини бермайди дейди. Жуда ачиндим. Закий қиз ўқишни истайди, аммо жоҳил ота оналари ўқитмайди. Неча кун бу қизни ўйлаб ўлаётган опмадим".

Динни шу тарзда тушунадиганлар ўзиниям, болалариниям бахтсиз, саводсиз қилади. Мен ўйлайман улар динни ҳам тузук билмас керак.

Бир кун иккитасининг суҳбатини эшитиб қолдим. Янги келганига эскиси " тез қора чорбафга кир, кейин ишламасанг ҳам бўлади, деяпти. Бу ерда улар эҳсон ва йиғилган пуллар ҳисобига яшайдилар. Турклар уларни муҳойирлар дея боқади. Мен ўзбеклар билан кўп гаплашмайман. Илк келганимда ҳамма ёқни кезиб чиқдим, ўзбекларни ўргандим. Ҳозир эса бир ойда бир кўрсам кўраман. Менинг асли отимни ҳам ҳеч бири билмайди".

"Кейин мен ишлайман. Улар ишлайдиганлар ва ўқийдиганлар билан унча алоқа қилмайди. Келганимдан бери ҳозиргача Суриядан жиҳоддан тирик қайтганларни эшитмадим. Кўзи ожиз бўлиб қолган қизчани ҳам бошқа учратмадим", деб ҳикоя қилади Туркияда ўзбек қочқинларининг аҳволи ҳақида у.

BBC

BBC © 2014

Mobil versiyasi
Advertise With Us

Foydalanish shartlari
Shaxsiy ma'lumot siyosati

BBC haqida
Saytga kirish yordami
Би-би-си билан уларнинг

Бу ерда "Ўзбеклар дарнаги" отли ташкилотлар бор. Ўша ташкилот ёрдам беради келган ўзбекларга.

Андижонлик қочқинга кўра, ўзи намозхонлиги учун Ўзбекистонда оиласи билан доимий таъқиблар остида яшаган. Бироқ ўтган йил ўрталарида Ўзбекистондан қочиб чиқишга мажбур бўлган.

"Қамалиш эҳтимолим 90 фоиз бўлиб қолгач, ҳовли ва машинални сотиб, минг долларга Овир урдириб Хитойга тижорат учун чиқяпман, дея қочишга улгурдим.

Ҳозир Истанбулдамиз, аҳволимиз яхши. Хўжайиним биз кетгандан сўнг декабр ойида вафот этибдилар. Оғир касал эди, қамокда қийналган эди. Болалар ва ўзингни хавфсизлигинг учун кет, мени бўларим бўлди, дегандила. Учоққа чиқиб кўтарилганингдан сўнг "талок" дедилар. Кейин қайнсинглим билан гаплашдим, бир ой ўтиб хўжайинимни вафот этганларини айтди", дейди аёл.

Андижонлик қочқин аёл ўзбеклар бор жойларни айланиб чиққанини, у ердаги ўзбек болаларнинг ҳаммаси саводсизлигидан даҳшатга тушганини айтади. "Болаларнинг бари саводсиз. Уларнинг орасида Қозоғистон ва Қирғизистондан ҳам келганларни кўрдим, дейди у. Бундай оилаларнинг кўпи пул учун кетяпти жиҳодга".

Бир воқеа менга жуда катта таъсир қилди, дея кўрганларидан сўзлайди яна у.

Ҳатто баъзилари шифокорларни ва ўқитувчиларни ҳам кофирлар деб билади. Муслмонлар болаларини кофирларга кўрсатмайди ёки, кофирларга ўқитмайди, деб уйда олиб ўтиришади.

"Бир кун бир қизча билан гаплашиб қолдим. Бир кўзи кўр.

Кўзинга нима қилди десам бир йил аввал укамни кўли кириб кетган эди кейин дадамга дўхтирга олиб боринг десам олиб бормади, бир йилдан сўнг кўзим кўрмай қолди дейди.

Мендан у қиз "ҳозир феврал ойими?"- деб сўради.- йўқ, ҳозир ноябр ойи, дедим. У бўлса мен фақат феврал ойини биламан чунки феврал ойида туғилганман дейди. Мактабга борганингда ҳамма ойларнинг номини билардинг, десам "мактабда ўқитувчилар ой номларини ўргатадимми?" дейди. – Дадам ўқитувчилар ҳам кофирдир, уларга муслмонлар болаларини бермайди дейди. Жуда ачиндим. Закий қиз ўқишни истайди, аммо жоҳил ота оналари ўқитмайди. Неча кун бу қизни ўйлаб ухлай олмадим".

Динни шу тарзда тушунадиганлар ўзиниям, болалариниям бахтсиз, саводсиз қилади. Мен ўйлайман улар динни ҳам тузук билмаса керак.

Бир кун иккитасининг суҳбатини эшитиб қолдим. Янги келганига эскиси " тез қора чорбафга кир, кейин ишламасанг ҳам бўлади, деяпти. Бу ерда улар эҳсон ва йиғилган пуллар ҳисобига яшайдилар. Турклар уларни мухойирлар дея боқади. Мен ўзбеклар билан кўп гаплашмайман. Илк келганимда ҳамма ёқни кезиб чиқдим, ўзбекларни ўргандим. Ҳозир эса бир ойда бир кўрсам кўраман. Менинг асли отимни ҳам ҳеч бири билмайди".

"Кейин мен ишлайман. Улар ишлайдиганлар ва ўқийдиганлар билан унча алоқа қилмайди. Келганимдан бери ҳозиргача Суриядан жиҳоддан тирик қайтганларни эшитмадим. Кўзи ожиз бўлиб қолган қизчани ҳам бошқа учратмадим", деб ҳикоя қилади Туркияда ўзбек қочқинларининг аҳволи ҳақида у.

ББС